

1. TDOO programı
2. Günün yorumu
3. Halkın Kürsüsü

7. Ağustos 1982

Cuma

önce

Bu yayınıınızda/TDOO programımızı ve günün yorumunu sunacağız.

Şaha sonra sizlerden gelen mektuplardan hazırladığımız halkın

kü süsü programını dinleyebilirsiniz.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

--- Sosyal Demokrat Halkçı Parti, Demokratik Sol Parti, Doğru Yol Partisi ve Refah Partisi İstanbul il yöneticileri ikinci kez biraraya gelerek 6 Eylül referandumunda ortak hareket etme kararı aldılar.

Doğru Yol Partisi İstanbul İl Merkezinde biraraya gelen muhalefet İstanbul il örgütü partileri ~~il örgütleri temsilcileri~~ yöneticileri Kurban bayramından hemen sonra yoğun bir "evet" kampanyasına girişeceklerini açıkladılar. Toplantıda ilk konuşmayı yapan DYP İstanbul İl Başkanı Yaşar Keçeli, bütün muhalefet partilerinin yasaksız bir demokrasi için biraraya geldiklerini, yapılan toplantının bu birliği göstermesi bakımından anlamlı olduğunu söyledi.

SHP İstanbul İl Başkanı Hasan Fehmi Güneş de toplantıda yaptığı konuşmada muhalefet partilerinin bir araya gelmesinin taşıdığı

öneme dikkat çekerek, 6 Eylül'de yapılacak referandumun demokrasi muhalefet açısından çok önemli bir sınav olduğunu söyledi. Güneş/ ~~Agustos~~ partilerini Agustos ayı sonunda SHP tarafından İstanbul'da düzenlenen "Evet" mitingine de davet etti ve kampanya boyunca ortak sohbet toplantıları düzenleme, bildiri broşür dağıtma önerisinde bulundu.

Muhalefet partilerinin demokrasi için ~~işbirliği yapması~~ ~~sevinçle karşıladığını~~ asgari müştereklerde birleşmesinin mutluluk verici olduğunu vurgulayan Demokratik Sol Parti İstanbul İl Başkanvekilî İskender Odabaşoğlu "Barış ve demokrasi için referandumda evet" diyeceklerini açıkladı.

Partilerin işbirliği yapmasını demokrasi açısından sevindirici bulunduğunu belirten Refah partisi İstanbul İl İkinci başkanı Nevdet Külünk de "fikir ve inanç hürriyeti için" evet oyu vereceklerini kaydetti.

--- Bayrampaşa Cezaevi önünde cezaevindeki tutuklu ve hükümlülerle dövülmesi ve dayanışma amacıyla oturma grevi yapan tutuklu yakınlarının/gözetimine alınması, ardından da tutuklanmaları kamuoyunda geniş tepkiyle karşılanmaya devam ediyor. İnsan Hakları Derneği, Tutuklu Aileleri Yardımlaşma Derneği ve ~~kırıkkalkın~~ Türkiye'nin çeşitli yörelerinden tutuklu ve hükümlü aileleri, birer açıklama yaparak tutuklanan ailelerin derhal serbest bırakılmasını, cezaevlerindeki koşulların düzeltilmesini istediler.

50

--- Bir buçuk aydan beri grevde bulunan 3 bin 500 deri işçisi ile dayanışma sürüyor. Kurban bayramında ~~işçileri~~ grevcileri yalnız bırakmayan sendikacılar, işçiler, ~~siyasal parti örgütleri~~ ve çeşitli kuruluşlar gıda yardımları yaptılar. Türkiye Gazeteciler Sendikası'ndan bir grup, grevci işçileri ziyaret ederek bayramlarını kutlarken, Türk-İş'e bağlı Denizciler sendikası ile bağımsız Otomobil-İş sendikası da ~~grevci işçilere~~ üyelerinin topladığı bağış ve gıda yardımını ^{tanımı} grevcilere teslim ettiler. Bu arada grevci deri işçileri/grev ziyaretine gelen Türk-İş Genel sekreteri Emin Kul'dan İstanbul'da büyük bir miting düzenlenmesini istediler. Grevci işçilere DYP Zeytinburnu ilçe ~~örnek~~ örgütü de bir tonluk gıda yardımında bulundu.

--- ~~Karşılıklı~~ Borçlarını ödeyemediği için kapanan Gülüm Süt fabrikasının 48 işçisi mecburi izne çıkarılırken, İstanbul'da 27, Ceylanpınar'da da 400 işçi ~~karşılıklı~~ işten atıldılar. İstanbul'da kurulu NEON tekstil işyerinde çalışan ve işsiz kalan 27 işçi paralarını alamadıklarını, bayrama aç girdiklerini belirttiler.

Şanlıurfa'nın Ceylanpınar ~~işletiminde~~ ilçesindeki Tarım İşletme müdürlüğünde çalışan 400 işçi de bayram öncesinde işten atıldılar. Atılan işçilerin 5 ay önce işe alınmış oldukları ve geçici olarak çalıştırıldıkları belirtildi.

--- Türkiye'nin çeşitli cezaevlerinde yüzlerce tutuklu açlık grevine yapıyor. İstekleri, yemeklerin düzeltilmesi, tek tip elbise uygulamasına, mahkemeye götürülürken zincire vurulmaya son verilmesi, gazete dergi ve kitap yasaklarının kaldırılması, baskıya, dayığa, işkenceye son verilmesi. "İnsan onuruna aykırı uygulamalar son verilmesi" istemi ile başlayan bu açlık grevleri elbette yanıtı bırakılamazdı. Nitekim tutuklu yakınları içeridekileri desteklemek amacıyla çeşitli eylemlere giriştiler. *grişimlerde bulundu. Başvurularının yanıtı verilmemesi üzerine* Bir grup tutuklu ailesi Ankara'da başbakanlık önünde oturma grevi yaparken, bir grup tutuklu ailesi de İstanbul Bayrampaşa cezaevi önünde açlık grevine başladı. Ankara'da evlatlarının durumunu iletmek için oturma grevi yapanlar polis zoruyla engellendi, eyleme son verildi. Bayrampaşa cezaevi önünde açlık grevi yapan ~~anabakan kardeşler~~ tutuklu aileleri ise polis

bıraktılar.

İnsan Hakları Derneği Genel Sekreteri Akın Birdal ~~ise~~ cezaevlerinde baskı ve ~~ışkence~~ ^{ve} uygulamalarının tırmanışa geçtiğini belirterek baskı ve insan onuruna yönelik uygulamaların Adalet bakanlığının mantığıyla yaklaşımından cesaret aldığını söyledi. "İşe bedellerinin ödenek yetersizliği yüzünden arttırılamadığı" şeklindeki açıklamanın, yeni cezaevi yapımları için ayrılan milyarlarca lira karşısında inandırıcılığını yitirdiğini savunan Akın Birdal, "insan hakları derneği olarak dünya cezaevlerinde tutuklu ve hükümlülere uygulanan asgari standart kurallara uyulmasını tutuklu hükümlü yakınlarının insani yaklaşımlarına ve duygularına saygılı olunmasını, cezaevlerindeki açlık grevlerini ve ölüm oruç-

saldırısına uğradılar, coplandılar, yerlerde sürüklendiler, yaka-paça gözaltına alındılar. Gözaltına alınan 27 tutuklu yakınından ~~191~~ 16'sı gösteri yürüyüşleri yasasına muhalefetten tutuklanarak cezaevine girişmiş olan gönderildiler. Son derece haklı bir eyleme ~~ixix~~ bu kişiler hakkında 1,5 yıl ile 3 yıl arasında değişen hapis cezaları isteniyor.

~~Böylelikle...~~ Son derece haklı, insani bir isteme karşı yapılan kabaca saldırılar kamuoyunda büyük tepki uyandırdı. İstanbul, Malatya, Bursa, Bartın, Antep ve Mamak cezaevlerinde yakınları bulunan tutuklu ve hükümlü aileleri Bayrampaşa cezaevi önünde gözaltına alınanların derhal zerbest bırakılmasını istediler. Tutuklu ve hükümlü ailelerinin temsilcileri, Cezaevleri Genel Müdürünü de ziyaret ederek koşulların düzeltilmesini, isteklerinin dikkate alınmasını istediler.

Tutuklu ve Hükümlü Aileleri Yardımlaşma Derneği yöneticileri de bir basın toplantısı düzenleyerek tutuklamaları protesto ettiler. Dernek yöneticileri tutuklanan 14 kişinin derhal serbest bırakılmasını isterken, ~~açlık grevi yapan tutuklu ve hükümlülerin isteklerini katırladıkları~~ cezaevi koşullarının iyileştirilmesine yönelik isteklerini tekrarladılar. ~~Bu kararın~~ Dernek yöneticileri ayrıca, ~~Yapılan açıklamalarda~~ ayrıca, Sağmacılar Cezaevinde açlık grevine başlayan 8 tutuklunun eylemlerini "ölüm orucuna" dönüştürdüklerini bildirdiler.

Dernek başkanı Mustafa Eryüksel ~~da~~ ise tutuklu ailelerine saldırarak yerlerde sürükleyen polisler hakkında suç duyurusunda bulundu. ~~Eryüksel, yaptığı~~ Bazı tutuklu ve hükümlü aileleri de öğle saatlerinde ~~valilik önünde~~ İstanbul valiliğinin kapısına üzerinde tutuklamaları protesto eden bir yazı bulunan siyah çelenk

larını kışkırtıcı değil, son verici önlemlerin alınmasını istiyoruz"
dedi.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

-Sovyetler Birliği dışışleri bakanı Eduard şvarnadze, Cenvere silah-sızlanma kongeransında yaptığı konuşmasında, yeni Sovyet önerileri üzerinde ayrıntılı olarak durdu. Nükleer silahsızlanmanın yolunun açılması için, Sovyet tarafının ortaya koyduğu önerileri ve Asovyet Amerikan görüşmelerindeki son durum ele alarak değerdendirdi. DD, Sovyetler Birliği dışışleri bakanı Eduard şvarnadze'nin cenevre'de yapmış olduğu konuşmanın özetini, haberlerimizin devamında dinleyebilirsiniz.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH

ARAşTIRMA

YAKIN

-Pentagon'dan yapılan bir açıklamada, Yıldızlar Şavaşı projesi çerçevesinde geniş kapsamlı bir konumlandırma planının yürürlüğe sokulmasının ~~kararı~~ kesin karar altına alındığı~~xxxx~~ belirtildi. Buna göre, 1990'lı yılların başına kadar, dünya çevresine toplam 4 silah sisteminin yerleştirilmesi öngörülmüştür. Amerikan Vashington gazetesinin yazdığına göre, ~~bu~~ projenin bu bölümü 100 milyar dolara mal olacak. Yıldızlar savaşı projesine hazırlık amacıyla, önümüzdeki beş yıl içinde 13 büyük askersel deneme planlanmış durumda. ~~Vine~~ Öteyandan, Pentagon'un, ~~yıllardan beri~~ B-52 bombardıman uçakları tarafından taşınabilecek bir tür atom bombası ~~tekrar~~ üretilmesi için karar almış olduğu açıklandı. 9 megatonluk yıkım gücündeki bu atom bombaları, B- 52 uzun menzilli bombardıman uçakları tarafından taşınıp fırlatılacak. Bu bomba, yerin derinliklerindeki hedefleri vurmak amacıyla tasarlanmış bulunuyor.

Post

5 - ~~Hi~~Amerika'nın ilk atom bombası saldırısına hedefe olan ~~Hi~~hiroşima'da ölenleri anmak için bir araya gelen 55 bin kişi, nükleer silahla-
 rın bir daha asla kullanılmaması ~~çalışmalarında~~ çağrısında bulundular. Hiroşima'nın barışparkında bir araya gelen 55 bin japon ve yabancı konuk, atom bombasının ~~fişlatıldığı~~ ^{ahidiği} saat olan sabah 8.15'te başlayan ölenlerin anısı önünde törende, bir dakikalık ~~sessiz~~saygı duruşunda bulundular. Atom bombası saldırısında ölen 148 bin 177 insanın adı yazılı anıtın önüne beyaz krizentemler bıraktılar. Törenin başında, kendisi de bu atom felaketini yaşamış olan hiroşima kenti belediye başkanı, nükleer, son 12 ayda nükleer bombanın etkileri sonucu ölen ~~41~~ 4619 kişinin ^{daha} ~~isim~~ isim listesini ~~de~~ anıta ekledi. Hiroşima belediye başkanı yaptığı konuşmada, nükleer silahsızlanma yolunda somut adım atılabileceğine ilişkin umudunu dile getirdi. Amerika ile Sovyetler Birliği arasındakixx nükleer silahların azaltılması ve atom denemelerinin durdurulması amacıyla anlaşmaya varılmasını istedi.

~~Amerika~~ Amerika birleşik devletleri, basra körfezine ~~six~~ helikopterler, askerî amaçlı süratli deniz motorları ve başka teknik donanımlar gönderiyor.

Pentagon'dan yapılan açıklamaya göre, "Kobra" tipi roketlerle donatılmış olan helikopterler, gnümüzdeki günler içinde körfeze varmış olacak. Bölgedeki Amerikan savaş gemilerinin sayısı 24'e ulaşmışken, konumlandırılmış ~~an~~ ameriken askeri sayısı ise 15 bini buldu.

Bu sırada, körfez sorununa barışçı çözüm bulunması yönündeki çağrılar sürüyor. İtalyan dışişleri bakanı Giulio Andreotti, yaptığı açıklamada Basra körfezindeki son derece gergin patlayıcı duruma, birleşmiş milletler çerçevesinde , politik ve diplomatik yollarla bir çözüm bulunmasını istedi. Öteyandan Pekin'de bir açıklama yapan Çin Halk cumhuriyeti sözcüsü, Çin'in, İran ile Irak'ın Birleşmiş Milletler Güvenlik konseyi ile işbirliği yapacaklarını ve çatışmalara adil ve akılcı bir temelde derhal son verilmesi amacıyla umduğunu belirtti.

-Afganistan'da, 75 yeni okul kuruldu. Afganistan eğitim ve kültür bakanı Abdül Samed Kayyumi, yeni öğrenim yılı için ~~75~~ 75 yeni okul açıldığını, yönetimin, karşı devrimcilerin bozguncu çabalarına karşın, halkın genel eğitim düzeyini yükseltmede ve herkese eğitim hakkı sunmada kararlı olduğunu belirtti. Bunun için eğitimci yetiştireceğe pedagoji okullarına gereksinim duyulduğunu, bu nedenle de Herat, Balh ve Nandahar eyaletlerinde yeni birer ^{pedagoji} ~~pedagoji~~ enstitüsü ile Hausyan ve Kunar eyaletlerinde pedagoji teknik okulları açıldığını söyledi.

Amerikan Bütçesi Belirtileninde

—Dünya barış konseyi, 11 yıldan bu yana suçsuz yere cezaevinde tutulan kızılderililer lider Leonard Peltiye'nin, uzun süredir kapatıldığı tek kişilik hücreden kurtarılması çağrısında bulundu. Helsinki'de açıklanan çağrıya göre, Amerikan gizli polisi EfBi Ay'ın komplosu sonucu mahkum edilen 42 yaşındaki Peltiye'nin, cezaevinde hastalıkları nedeniyle yavaş yavaş öldürüldüğü belirtilerek, derhal bir hastaneye

kaldırılıp tedavisinin yapılması istendi.

—İtalyan parlamentosu Hristiyan demokrat Ciovvanni Gorla başkanlığın-
daki beş partili yeni koalisyon hükümetine güven oyu verdi. Hükümet,
parlamentodan 371 güven oyu karşılık 237 güvensizlik oyu aldı.

—Sri Lanka'da , Tamil ve sih nüfus grupları arasındaki çatışma-
ların sona erdirilmesi ^{amacıyla} ~~üzerine~~ ilgili taraflar arasında anlaşmaya
varılmasından sonra, hükümet, 3000 tamilli tutuklunun serbest bira-
kılması için gerekli ~~ix~~ emri verdi. Cuma günü ilk 500 kişilik grup
serbest bırakılarak, Tamilli nüfusun yoğun olarak yaşadığı Casna
yarımadasına götürüldü.

—Birleşmiş Milletler Sömürgecilğe ~~karrıx~~ komisyonu Son Verme komis-
yonu, Irkçı güney afrika birliklerinin işgali altındaki Namibya'nın
~~bağımsızlığının~~ sağ derhal bağımsızlığının sağlanmasını ⁿⁱ ~~akax~~
istedi. Komisyonca alınan bir kararla, Namibya'nın bağımsızlığını
egaleleyen Güney afrika ve batılı büyük devletler mahkum edildi. Birleş-
miş milletler'in ilgili kararına saygı gösterilmesi istendi.

Namibya

7.8.1987

*ve SBKP MK
PB üyesi*

-SB Dışişleri bakanı Edvard Şvardnadze, yeni önerilerde bulundu: Şvardnadze, Cenevre Silahsızlanma Konferansının, ~~40xxx~~ aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 40 ülkenin temsilcisinin katıldığı oturumunda yaptığı konuşmada, atom-uzay çağının başlıca sorunları konusunda SB'nin tavrını bir kere daha açıkladı. Dünya çapında bir ikili sıfır çözüm ilkesi temelinde bir anlaşma yapılması için SB'nin, *şimdiye kadar* elinden gelen herşeyi ve kendine bağlı olan her türlü engeli kaldırdığını yaptığını/belirten Şvardnadze, böylece dünya çapında ikili sıfır çözüm anlayışına varıldığını belirtti. ~~xxix~~ Dünya çapında ikili sıfır çözümün, SB ve ABD'nin ellerindeki orta menzilli ve operatif-taktik bütün roketlerin kesinlikle yasaklanması anlamına geldiğini açıkladı. Sovyet dış işleri bakanı, böylesi bir ~~anlaşmanın~~ anlaşmanın FAC'de yerleştirilmiş bulunan 72 tane Persing-1A roketini *de* kapsayacağı-
nın altını çizdi. Aksi durumda, SB'nin de, komşu ~~xx~~ ülke toprakların-

daki operatif-taktik roketlerin tehdidi altında kalacak bağlaşıkları bulunduğunu, bu bağlaşıkların da SB'den kendi topraklarına benzeri roketler yerleştirme/^{sini isteyebileceğini} ~~isteyebileceğini~~ hatırlattı, atom silahlarının yaygınlaştırılmasını yasaklayan anlaşmada imzası bulunan FAC'nin kendi nükleer silahlarına sahip olma hakkı bulunmadığını vurguladı. Sovyet ~~dişişleri~~ dışişleri bakanı, ~~şu~~ bugünkü durumda pekçok şeyin, FAC'nin nükleer ve nükleer başlık silah/sahibi olup olmadığına bağlı olduğunun altını çizdi, ABD ile SB arasında, orta menzilli ve operatif-taktik roketleri yasaklayan bir anlaşmanın imzalanıp imzalanmamasının buna bağlı olduğunu, FAC/topraklarındaki nükleer silahların ABD'ne değil de kendisine ait olduğunu iddia ettiği takdirde, SB'nin, ulusal çıkarlarını göz önüne alarak, genel stratejik durumu yeniden değerlendirmek zorunda kalacağını söyledi.

SB Dışişleri bakanı Edward Şvardnadze, Cenevre Silahsızlanma Konferansında yaptığı konuşmada, orta menzilli ve ~~xx~~ operatif-taktik roketleri ~~ix~~ yasaklayan bir anlaşmanın ABD ile SB arasında imzalanması-
nı, SB'nin, ana sorun olan, stratejik saldırı silahlarının kaldırılma-
sı ve silahsızlanma yarışının uzaya da yayılmasını/~~engellenme~~ engellenme-
sini ~~çözümü için~~ için zorunlu bir önkoşul olarak gördüğünü belirtti.

Sovyet dışişleri bakanı, daha sonra, ülkesinin silahsızlanma politikasının ana hedeflerini şöyle sıraladı : nükleer silahların kesinlikle ve kapsamlı bir biçimde ortadan kaldırılması; için AB^D ile antlaşmalar imzalanması ve bu konuda uluslararası bir antlaşma imzalanması; nükleer silahların uzaya yerleştirilmesinin kesinlikle ve bütün ülkeler için yasaklanması; dünyada hiçbir kimyasal silah ve başka türden yığınsal kırım silahı kalmamasını sağlayacak uluslararası bir düzen kurulması; konvansiyonel silahların ülke savunması için gerekli asgari bir düzeye indirilmesi; dünyadaki bütün ~~ülke~~ devletlerin işbirliğine dayalı, kapsamlı bir uluslararası güvenlik sistemi kurulması.

Svardnadze, daha sonra ~~da~~ ~~xxxxxx~~ silahsızlanmanın denetimi için SB'nin çok ~~çok~~ geniş ve çok çeşitli yöntemler önerdiği-

ni belirtti. ~~Sovyet~~ SB'nin silahsızlanmanın denetimini konusunda yaptığı yeni somut öneriler arasında, her iki tarafa da, ~~içinde roket bulunan~~ üçüncü ülkelerdeki, içinde roket bulunan askersel tesislere girme hakkının tanınması da ^{bulunuyor.} var. Ayrıca, SB ~~herkesin~~, uzaydan saldırı silahlarının kesinlikle yasaklanması durumunda büyük sanayi işletmelerini, laboratuvarları, araştırma merkezlerini ve benzeri yerleri de denetime açacağını açık ^{lıyor.} Şvardnadze'nin konuşmasında, SB, Cenevre görüşmelerine katılan ülkeleri, kimyasal silahları yok etmeğe yarayan kimyasal malmeye ve teknolojilerin modellerini görmek üzere Şihani askersel tesisine davet etti. Ayrıca, kimyasal silahları imha etmek için ^{SB'de} yapılmakta özel olan/bir fabrikaya diğer ülkelerden uzmanların ziyaret edebileceğini

belirtti.

SB dışişleri bakanı Şvardnadze, konuşmasının sonunda, Cenevre silahsızlanma görüşmelerinin de yetkinleştirilmesi/^{zorunluluğunu}~~gerektiğini~~ belirterek, ~~xxxxxxx~~ Cenevre konferansının gelecekte, silahsızlanma görüşmelerinin yürütüldüğü kalıcı ve dünya çapında bir organa dönüştürülmesi gerektiğini vurguladı

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARASTIRMA VAKFI